

پروژه سلامت ویکی

ویکی متمرکز بیمار محور، مرجع معتبر تحت وب
برای جستجوی مشکلات مربوط به سلامت

A Framework for Intensive Patient-Oriented Health Wiki:

A Responsible Web-Based Reference for Looking up Health Problems

ارائه شده در:

۱. بیمارستان نیکوکاری تبریز ۱۷ دیماه ۹۳

۲. جشنواره آموزشی دانشجویی شهید مطهری ۹ اردیبهشت ۹۴

بهزاد کریم زاد شریفی کارشناس ارشد مدیریت IT
بابک عظیم زاده پزشک
سوئماز مساح کارشناس ارشد مهندسی صنایع

مرکز سلامت الکترونیک درمانگاه پارس تبریز

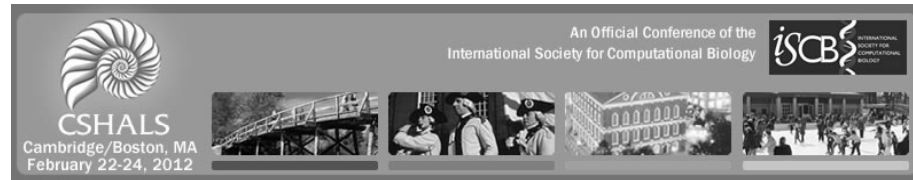
چکیده

- کاربران ایرانی اینترنت به داشتن اطلاعات روزآمد، مفید، مؤثر و کوتاه در ارتباط با وضعیت سلامت و بیماری نیازمندند و معمولا از طریق جستجوی ساده در موتورهای جستجو بدنبال آن هستند، اما معمولا از این طریق یافتن اطلاعات مفید و معتبر دشوار است. این طرح در پی آن است که با راه اندازی یک سیستم مشارکتی متمرکز تحت وب که در ایجاد آن همه متخصصان شناسنامه دار کشور (به طور مشخص پزشکانی که مجوز طبابت را از سازمان نظام پزشکی دریافت می کنند و دانشجویان پزشکی سال ۵ به بالا) امکان حضور دارند، به چنین نیازهایی پاسخ دهد

کنفرانس هایی که طرح در آنها برای ارائه پذیرفته شده است

- 1. Conference on Semantics in Healthcare and Life Sciences (CSHALS)

Cambridge/Boston 22-24 Feb 2012

- 2. Health promoting healthcare in a changing world: Innovation in service provision, healthcare management and health system design

Taipei, 13-15 April 2012

International Conference on
Health Promoting Hospitals and Health Services

April 11-13, 2012

کنفرانس هایی که طرح در آنها برای ارائه پذیرفته شده است

- 3. The IFA 11th Global Conference on Ageing 'Ageing Connects', Prague, Czech Republic 28 May- 1 June 2012

- 4. The Art and Science of General Practice, WONCA Europe Conference, July 4 – 7, 2012, Vienna, Austria,

کنفرانسی که طرح در آن ارائه شد

- Med-e-Tel 2012 : THE INTERNATIONAL eHEALTH, TELEMEDICINE AND HEALTH ICT FORUM For Education, Networking and Business
- 18-20 April 2012 Luxembourg

18-20 APRIL 2012

Med@Tel

LUXEMBOURG
BY ISFTEH

10th EDITION

ISfTeH

International Society for
Telemedicine & eHealth

NGO in official
Relation with WHO

مقدمه

ظهور شبکه جهانی اینترنت، پیشرفت روزافزون فناوری اطلاعات و ارتباطات و گسترش امکانات حضور در فضای مجازی، یکی از اساسی ترین تحولات دو دهه اخیر جهان را موجب شده و زوایای گوناگون زندگی بشر را تحت تاثیر خود قرار داده است. دیگر امروزه حتی تصور دنیایی بدون اینترنت هم، بسیار دشوار است. وابستگی جوامع به فناوری اطلاعات و تتبع آن اینترنت هر روز بیشتر می شود و این واقعیت، عادت‌ها و سبک زندگی افراد جامعه را تحت تاثیر قرار می دهد. [۱,۲]

جستجو در فضای وب

اینترنت نه به مثابه یک دانای کل، بلکه به عنوان مرجع همیشه در دسترس، عادت های پرسش و جستجو و روشهای تحقیق و پژوهش و سبک و سیاق حل مسائل را بشدت متاثر نموده است به عنوان مثال حتی برای یافتن اطلاعات تماس با یک شرکت از جمله شماره تلفن، یک جستجوی ساده در یکی از موتورهای جستجوی موجود سریعتر و مؤثرتر از مراجعه به دفترچه تلفن منشی شرکت عمل می کند.

جستجو برای آگاهی از سلامت و بیماری

یکی از عاداتهایی که حداقل برای کاربران اینترنت به طور جدی تغییر یافته است، جستجو و یافتن اطلاعاتی از وضع سلامتی خود است. به عنوان مثال امروزه با ظهور اولین علائم احساس عدم سلامت، کاربران اینترنت به جستجو در این مرجع می پردازند تا از بیماری احتمالی آگاه شوند. این جستجو در بیشتر موارد یک جستجوی ساده است و معمولا مراجعه کنندگان به دنبال یافتن پاسخی هستند که اطلاعاتی در مورد علائم اولیه بیماری احتمالی، عوارض و مراحل پیشرفته تر بیماری، درمانهای لازم برای بهبود بیماری و یا انجام اعمال اولیه تا مراجعه به متخصص را شامل می شود.

This table illustrates the issues which are looked up along with the word سرطان

No.	Term	Exact Phrase in Persian
1	Breast Cancer	سرطان سینه
2	Cancer Symptoms	علائم سرطان
3	Leukemia	سرطان خون
4	Cancer Treatment	درمان سرطان
5	Bowel Cancer	سرطان روده
6	Stomach Cancer	سرطان معده
7	Uterine Cancer	سرطان رحم
8	Cancer Disease	بیماری سرطان

This table demonstrates the search for which words along with سرطان is increasing

No.	Term	Exact Phrase in Persian
1	Cancer Symptoms	علايم سرطان
2	Cancer Disease	بيماری سرطان
3	Cancer Treatment	درمان سرطان
4	Bowel Cancer	سرطان روده
5	Stomach Cancer	سرطان معده
6	Prostate Cancer	سرطان پروستات
7	Breast Cancer	سرطان سينه
8	Skin Cancer	سرطان پوست

کیفیت و اعتبار داده ها و اطلاعات در فضای مجازی

حجم گسترده داده ها و اطلاعات موجود در فضای اینترنت و امکان اضافه نمودن داده ها از سوی تمامی افرادی که به اینترنت دسترسی دارند موجب بوجود آمدن فضایی مغشوش در بسیاری موارد می شود که ضمن اینکه بحث اعتبار اطلاعات موجود در فضای مجازی را به یکی از روزآمدترین مسائل مرتبط با آن بدل نموده است، بلکه لزوم مدیریت صحیح اطلاعات حیاتی موجود در صفحات وب را نیز به دنبال دارد. [۳]

Data Overload Management

اهمیت اطلاعات صحیح در عرصه سلامت

- جستجوی علایم، علل، عوارض و روش های درمانی برای بیماری ها در فضای اینترنت، باید متفاوت از سایر موضوعات و بصورت مسؤلانه پیگیری شود.
- چه بسا یک توصیه مناسب در هنگام مراجعه به صفحه ای در فضای وب، موجب نجات جان انسانی شود در حالی که شاید فرصت رسیدگی از سایر روش ها عملا مقدور نباشد.

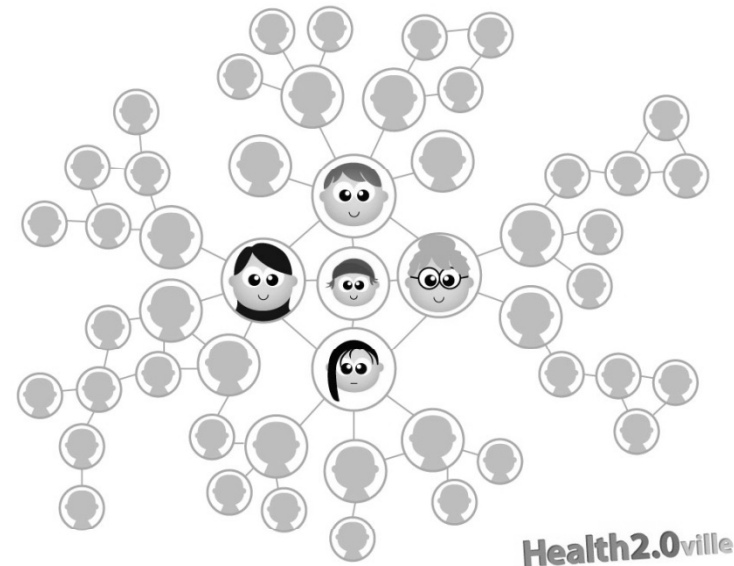
Web 2.0

Medicine 2.0 – Health 2.0

با گسترش استفاده از وب و همه گیر شدن آنها، پژوهشگران بدنبال این موضوع رفتند که بتوانند صفحات وب را بصورت کاربردی تر و جذاب تر عرضه کنند. تجربه وبلاگ ها و امکان ارسال نظر به نوشته بلاگر ها در وب ۱ که پدیده ای بسیار جذاب و اثرگذار بود، پژوهشگران را به این سمت هدایت کرد که اگر بتوانند فضای مشارکتی بیشتری را در وب بوجود بیاورند [۴] و این امکان فراهم شود که کاربران نقش بیشتری در ایجاد صفحات وب داشته باشند، فضای مجازی از وضعیت فعلی، بسیار غنی تر و اثربخش تر خواهد شد. [۵]

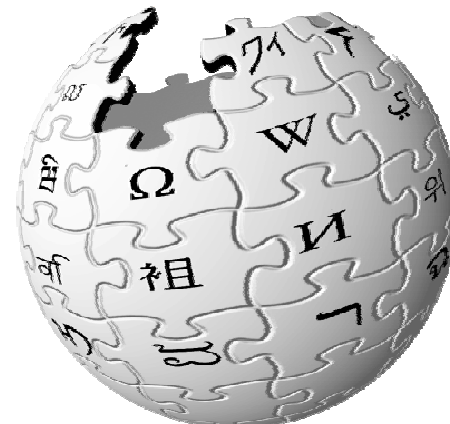

Health
2.0

Britannica & Wikipedia

یکی از موفق ترین سایت های مبتنی بر وب ۲ دایره المعارف ویکیپدیا است که در مقایسه با مشابه وب ۱ خود یعنی بریتانیکا، گستردگی و جامعیت زیادی دارد. تفاوت این دو دایره المعارف در این است که بریتانیکا تعداد مولف مشخصی دارد که اطلاعات آن را به روز می کنند اما ویکیپدیا هیچ مولف مشخصی ندارد و با نیروی کاربرانش گسترش می یابد.

WIKIPEDIA
The Free Encyclopedia

Wiki

ویکی به انواعی از صفحات وب گفته می شود که به تمامی بازدید کنندگانش، بعضی اوقات حتی بدون نیاز به ثبت نام در وبگاه، اجازه ویرایش، افزودن یا حذف مطالب را می دهد. همچنین به برنامه های کامپیوتری که برپایه چنین وبگاه هایی را ممکن می سازند نیز ویکی گفته می شود.

[۶]

Wiki

ویکی‌ها به کاربران این اجازه را می‌دهند که بدون دانش برنامه‌نویسی اقدام به ایجاد صفحات وب درباره موضوعات مختلف بکنند. برای این منظور ویکی‌ها از قراردادهای ساده تری برای اصلاح ظاهر متونی که در ویکی گذاشته می‌شوند استفاده می‌کنند، که این قواعد در هر ویکی متفاوت با دیگری است.

یکی دیگر از مزایای ویکی‌ها آن است که هر تغییر در صفحات ثبت می‌شود، و صفحات قابل بازگرداندن به وضعیت قبل از تغییر هستند. همچنین بسیاری از ویکی‌ها (نظیر ویکی‌پدیا) این امکان را برای کاربران فراهم می‌کنند که محتوای یک صفحه را قبل و بعد از اعمال چندین مرحله تغییر مقایسه کنند. [۷]

ویکی های پزشکی و سلامت

پس از گسترش ویکی ها در سطح وسیع در زمینه های مختلف ویکی های مرتبط با پزشکی و سلامت نیز آرام آرام شکل گرفتند و با توجه به طبیعت و ساختار ویکی ها، اطلاعات درج شده در آنها به سرعت افزایش پیدا کرد. و کم کم حتی ویکی های تخصصی تری در زمینه بیماری های خاص نیز شکل گرفتند. اگرچه فهرست بلندبالای ویکی های سلامت قابل توجه است، اما ویکی های موثر و فعال زیاد نیستند، در هر حال نقش این ویکی ها در گسترش آگاهی و یادگیری افراد مرتبط با سلامت و نیز بیماران و کاربران اینترنت قابل توجه بوده است.

چهارچوب پیشنهادی ویکی سلامت برای وب فارسی

۱- ویکی متمرکز (Intensive)

بر طبق تعریف، ویکی ها سایت هایی هستند که اجازه ویرایش را به همه کاربران خود می دهند. اما به نظر می رسد در ارتباط با سلامت و بیماری، نمی توان از افراد غیر متخصص انتظار داشت که اطلاعات حیاتی درست و مسئولانه ای را در باره بیماری ها و مشکلات سلامت ثبت نمایند. لذا این فضای مشارکتی لازم برای ایجاد یک دایره المعارف تحت وب در موضوع اطلاعات سلامت و بیماری، باید بتواند توسط متخصصان ایجاد شود. بر این اساس شاید حالت مطلوب یک ویکی متمرکز باشد.

چهارچوب پیشنهادی ویکی سلامت برای وب فارسی

۲- ویکی بیمارمحور (Patient Oriented)

یکی دیگر از ویژگی های مهمی که از این ویکی انتظار می رود، تنظیم مطالب برای استفاده بیماران و در واقع مرجعی برای بیماران و کسانی است که می خواهند در ارتباط با سلامت خود به اطلاعاتی دست یابند. به عبارت دیگر هدف از آن آموزش پزشکی برای دانشجویان پزشکی و پرستاری نیست؛ چرا که چنین آموزشی به منابع گسترده تر و هدفمندتری نیاز دارند که نمی تواند در قالب دایره المعارف بگنجد. همانطور که اشاره شد بیشترین جستجو ها در ارتباط با بیماری ها، تعریف بیماری، علائم بیماری، درمان بیماری، عوارض بیماری و بطور کلی اطلاعاتی خلاصه و مفید برای آگاهی از وضعیت سلامت است. لذا این طرح برای پاسخگویی به چنین نیازی مطرح می شود.

میزبان ویکی و مؤلفان آن

پزشکان

با کد کاربری شماره نظام پزشکی

دانشجویان پزشکی

سال ۵ به بالا با کد کاربری شماره دانشجویی

مزایای این سیستم

- از مزیت امکان استفاده از نظر همه متخصصان برخوردار خواهد بود که ویژگی عمده ویکی محسوب می شود؛
- به علت عملکرد متمرکز از پراکندگی داده ها و اطلاعات در امان خواهد بود؛
- در ایجاد ارتباط پزشکان و بویژه پزشکان جوان آشنا به فناوری اطلاعات با بیماران و تمایلات و نیازهای آنها نقش موثر خواهد داشت.
- مرجعی برای جستجوی معتبر مشکلات سلامت در اینترنت خواهد بود.
- با تاکید بر اطلاعات مورد نیاز برای بیماران، به گسترش پزشکی بیمارمحور کمک خواهد کرد.
- با گرفتن بازخورد (فید بک) از بازدیدکنندگانی که تجربه بیماری را داشته اند بر غنای مطالب افزوده خواهد شد.

مراجع

- [1] G. Lorenzo, D. Oblinger, and C. Dziuban “How Choice, Co-Creation, and Culture Are Changing What It Means to Be Net Savvy” EDUCAUSE ELI Paper 4: 2006
- [2] L. Barkhuus and P. Dourish, “Everyday Encounters with Context-Aware Computing in a Campus Environment” UbiComp 2004: Ubiquitous Computing (2004), pp. 232-249.
- [3] Tao Li, Min Li “An Investigation and Analysis of Information Overload in Manager’s Work” iBusiness, 2011, 3, 49-52
- [4] Yvonne Hultman Özek “Implementing Web 2.0 Design Patterns in an Institutional Repository May Increase Community Participation” Evidence Based Library and Information Practice 2011, 6.3
- [5] Yolanda F. Wiersma “Birding 2.0: Citizen Science and Effective Monitoring in the Web 2.0 World” Avian Conservation and Ecology 5(2): 13, 2010
- [6] Corey A. Hickerson and Sharlene R. Thompson “Dialogue through wikis: A pilot exploration of dialogic public relations and wiki websites” PRism 6(1):http://praxis.massey.ac.nz/prism_on-line_journ.html 2009
- [7] Ya-Chin Kang, Guan-Li Chen, Chao-Tan Ko, Chung-Hsiung Fang “The Exploratory Study of On-Line Knowledge Sharing by Applying Wiki Collaboration System” iBusiness, 2010, 2, 243-248